

CIÈNCIA I TECNOLOGIA

Bola de plasma

Consisteix en una esfera de vidre que, en tocar-la amb els dits, produeix uns raigs brillants, ja que l'elevat voltatge de l'interior arrenca els electrons dels àtoms del gas que hi ha dins, a baixa pressió.

Isòtops radioactius

Les aplicacions dels isòtops radioactius són molt variades. En medicina s'utilitzen per fer diagnòstics (captació del iode per la glàndula tiroide) i amb finalitats terapèutiques (bomba de cobalt per destruir cèl·lules canceroses).

En biologia s'utilitzen per seguir la trajectòria de substàncies en éssers vius, i per fer la datació de fòssils.

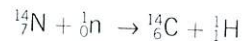
En la indústria es fan servir per detectar defectes i esquerdes en estructures metàl·liques, per esterilitzar organismes patògens en els aliments i per eradicar plagues agrícoles.

S'han utilitzat per conservar aliments vegetals, ja que destrueixen els microorganismes que poden contenir. D'aquesta manera, s'ha aconseguit conservar patates durant més d'un any, mantenint-ne intactes les propietats.

També s'utilitzen per descobrir falsificacions artístiques o històriques.

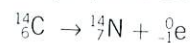
Datació pel mètode del carboni 14

El carboni 14 es forma en la nostra atmosfera quan interactuen els àtoms de nitrogen amb els neutrons dels raigs còsmics. L'equació nuclear que representa aquest procés és la següent:

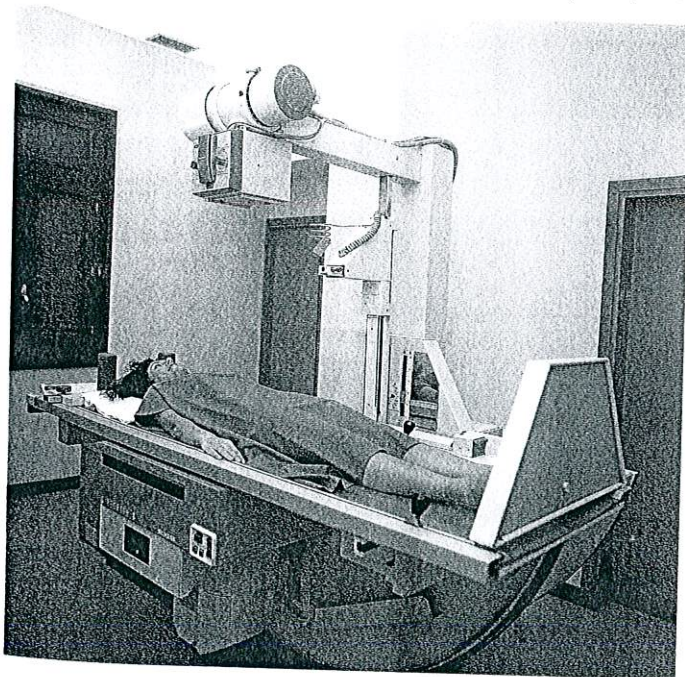

Al seu torn, el carboni 14 que s'ha format reacciona amb l'oxigen de l'aire i forma diòxid de carboni (CO_2). El diòxid de carboni atmosfèric assoleix una concentració estacionària, que puja a un àtom de carboni 14 per cada 10^{12} àtoms de carboni 12. Tant els animals que s'alimenten de plantes com una planta viva que absorbeix diòxid de carboni de l'atmosfera mantenen la proporció de ${}^{14}\text{C}/{}^{12}\text{C} = 1/10^{12}$.

Quan un organisme vegetal o animal mor, comença a produir-se la desintegració radioactiva del carboni 14 que conté, per la qual cosa la relació ${}^{14}\text{C}/{}^{12}\text{C}$ que contenen les seves restes disminueix a mesura que passa el temps.

Determinant la relació ${}^{14}\text{C}/{}^{12}\text{C}$, i comparant-la amb l'edat dels organismes vius, es pot saber (aplicant una fórmula matemàtica) el temps que fa que va morir un organisme.

APLICACIONS

PREGUNTES

- 1 Descriu diferents aplicacions dels isòtops radioactius en medicina, biologia o en la indústria.
- 2 Com podem conèixer l'edat de l'os d'un animal prehistòric trobat en una excavació arqueològica?